OPOUŠTÍM MAMA HOTEL

Informační síť pro mládež

iSM

Obsah

Kdo je to ten MAMÁNEK??? ... 4
Jak a kde hledat práci??? ... 5
ŽIVOTOPIS ... 6
Jak a kde hledat bydlení??? ... 7
CO TO JE EKONOMICKÁ GRAMOTNOST??? ... 8
Peněžní prostředky ... 8
Čisté mzdy a povinné mzdové odpočty ... 8
Plátce x poplatník ... 9
Dávky státní sociální podpory ... 10
Rodičovský příspěvek ... 10
Porodné ... 10
Pohřebné ... 10
Dávky pěstounské péče ... 10
Přídavek na dítě ... 10
Příspěvek na bydlení ... 10
Dávky nemocenského pojištění ... 11
1. Nemocenská ... 11
2. Peněžitá pomoc v mateřství ... 11
3. Ošetřovné ... 12
4. Vyrovnání příspěvku v těhotenství a v mateřství ... 12
Podpora v nezaměstnanosti ... 13
Životní a existenční minimum ... 14
Rozpočet a správné zásady hospodaření ... 14
Banky ... 16
Běžný osobní bankovní účet ... 16
Spořicí produkty ... 18
1) Spořicí účet ... 18
2) Termínované vklady ... 18
3) Penzijní pojištění ... 18
4) Stavební spoření ... 19
5) Podílové fondy ... 19

Úvěrové produkty 19
Kritéria výhodnosti půjčky 20
Úroková sazba 20
Roční procentní sazba nákladů (RPSN) 20
Důležité aspekty úvěrování 21
Typy úvěrových účtů 22
1) Spotřebitelské úvěry 22
2) Hypotéky 22
3) Úvěr ze stavebního spoření 23
4) Kontokorent 23
5) Kreditní karta 23
6) Splátkový prodej 24
7) Leasing 24
Rizika insolventnosti 25
Exekuce 26
Insolvenční řízení, Oddlužení 27
Nezastupitelná role občanských poraden 28
Závěr 29

iSM
informační síť pro mládež

iCM
Informační centrum pro mládež
Šumperk

Kdo je to ten MAMÁNEK???

„Ty jsi ještě u rodičů? No jo to jsi klasický MAMÁNEK viď??? Pěkný servis od maminky, vypráno, vyžehleno, navařeno, žádné starosti, to se někdo má!“ Odpověď, kterou často slýcháš, když se tě ptají, kde bydlíš. Jasně že jsou lidé, kteří ani ve 30, 35 letech nebo i později od rodičů neodejdou. Proč by na sebe brali veškerou odpovědnost a zcela se postavili na vlastní nohy, když jim doma u maminky nic nechybí. Lze to chápat, žijí si vesměs bezstarostný život, ale je fakt, že nikdy se vlastně nestanou plnohodnotnými dospělými.

Ty se k nim určitě řadit nechceš, ne? ☺ To, že máš právě po škole a nestihl sis ještě najít práci a bydlení automaticky neznamená, že spadáš do kategorie mamánků žijících v pohodlí mama hotelů. Pro každého je těžké začít zničehožnic sám, s málem nebo téměř minimem životních zkušeností. Málokomu se podařilo hned nalézt práci snů, výhodné bydlení, vydělávat dostatek peněz, nemuset si od nikoho půjčovat a vědět, jak jednat na úřadech, v bankách, jaké částky se odvádí povinně státu apod.

Někomu pomohou rodiče, ale někomu naopak pomoci nechtějí, nebo nemohou. Tato publikace má být návodem pro ty, kteří odcházejí z domova, protože se chtějí postavit na vlastní nohy a postarat se sami o sebe. Opouštějí tedy výhody MAMAHOTELU.

V první kapitole nalezneš rady a tipy kde a jakým způsobem máš hledat zaměstnání s odkazy na webové portály s nabídkami práce spolu s návodem jak napsat životopis, který zaujme. V další se dozvíš, jak si najít samostatné bydlení a kde jej hledat. S naší pomocí si osvojíš i základy ekonomické gramotnosti. Budeš vědět, jak si poradit na úřadu práce, jaké jsou druhy vyplácených dávek státem a kdy je na ně nárok či jaké odvody z tvé mzdy jdou do státního rozpočtu. Dále se dozvíš, proč je dobré si sestavovat každý měsíc rozpočet nákladů a výdajů a jak lze případně ušetřené peníze využít. Nalezneš také kapitolu o tom, co dělat, když nemáš dostatek financí a potřebuješ si půjčit. A v neposlední řadě, to jen tak pro jistotu ☺, je tu i kapitolka, co dělat, co máš udělat ve finanční tísni a jak z této šlamastiky ven.

Tak vzhůru do čtení a směle vstříc samostatnému dospěláckému životu! ☺

Jak a kde hledat práci???

Výuční list, maturita, absolutorium na vyšší odborné škole, studium na vysoké škole… Po dokončení studia je třeba uvažovat, kam směřovat. Někdo si práci najde hned, někdo to štěstí nemá. Po uplynutí statutu studenta je potřeba se v dané lhůtě přihlásit na příslušný úřad práce dle adresy trvalého bydliště.

- Pohled na zánik **statusu studenta** se liší dle jednotlivých škol, která si své podmínky určuje sama, a jiný pohled je pak dle zákona na sociální podporu a zdravotní pojištění – tedy dobu, kdy za tebe hradí pojištění stát. Po uplynutí statusu studenta, pokud hned nenastoupíš do zaměstnání, je nejlepší vstoupit do evidence Úřadu práce, aby ti nevznikal dluh na tomto zákonném pojištění.

  Podrobnější informace o statusu a pojištění nalezneš zde: http://www.kampomaturite.cz/kampomaturite/status-studenta-2017-do-kdy-jste-studenty-po-ma
- Nenastoupíš-li do evidence ÚP ani nepokračuješ v denním studiu, musíš za sebe zákonné sociální a zdravotní pojištění odvádět, jinak je riziko dluhu se sankcemi, které mohou vést až k exekuci!
- Při přihlášení se na ÚP musíš vyplnit formulář s údaji o své osobě: úroveň nejvyššího dosaženého vzdělání, schopnosti, dovednosti a další informace, které mohou potencionální zaměstnavatele zajímat a oslovit. Dále je třeba uvést, o jakou práci máš zájem, a další specifika týkající se chtěné pracovní pozice.
  - Detaily, jak to zařídit, co vše si vzít s sebou apod. nalezneš například na této internetové adrese:https://www.prace.cz/poradna/aktuality/detail/article/co-vas-ceka-na-uradu-prace/
  - Poté docházíme ke své přidělené zprostředkovatelce, která nám bude na pravidelných schůzkách nabízet zaměstnání dle našich zadaných požadavků. Samozřejmě to zcela nestačí. Člověk by měl také sám vyvíjet aktivitu a nespoléhat jen na aktivitu zprostředkovatelky. Nabídky práce můžeme nalézt na internetu, na nástěnce ÚP nebo rovnou ve firmách.

Zde máš přehled nejběžnějších webových portálů s nabídkami zaměstnání:

www.prace.cz, www.jobs.cz, www.profesia.cz

nebo přímo nabídku volných pracovních míst inzerovaných na webových stránkách úřadu práce, která je totožná s nabídkami na vývěsce příslušného ÚP: https://portal.mpsv.cz/sz/vm

➔ Na všech těchto stránkách si zadáš do jednotlivých kolonek své požadavky ohledně místa a druhu práce, pracovní pozice, výše mzdy či dotaz, zda dokonce konkrétní firmy někoho nehledají

ŽIVOTOPIS

Při hledání zaměstnání je pro utvoření dobrého prvního dojmu na zaměstnavatele nejdůležitější správně vypracovaný **životopis** = stále častěji označován jako **CV**, zvláště ve velkých nadnárodních firmách (z latinského *curriculum vitae* – což doslovně znamená běh života, zkráceně tedy životopis). Pokud se nechodíš ptát do firem, při obesílání zaměstnavatelů je téměř vždy požadován strukturovaný životopis, který je klíčovým a rozhodujícím ukazatelem, zda bude člověk dále přizván k osobnímu pohovoru, či nikoliv.

Co musíš bezpodmínečně uvést?

1) *Vyplnit osobní údaje* (jméno, příjmení, věk, kontaktní telefon a email)

2) *Nejvyšší dosažené vzdělání, případně přehled všech studií* (střední škola, vyšší odborná škola, pomaturitní studium, vysoká škola)

- ➔ Zde je mít na paměti, že uvedené vzdělání bude třeba doložit/prokázat (výučním listem, maturitním vysvědčením, diplomem apod.)

3) *Přehled platných certifikátů, osvědčení* (řidičský průkaz, různé kurzy jak pro technické obory – svářečský apod., tak např. ze zdravotnictví – masérský, ošetřovatelský apod., dále jazykové kurzy či školení na různé dovednosti nebo programy)

- ➔ I tady je třeba uvedené certifikáty v případě potřeby doložit

4) *Vlastnosti (*je lepší napsat jen ty kladné: pracovitost, ochota učit se novým věcem, schopnost spolupráce v kolektivu apod. ☺)

5) *Koníčky* (tato část už patří mezi nepovinné údaje, ale pokud provozuješ ve svém volném čase nějaký sport nebo jinou zajímavou činnost – malování obrazů, psaní knih☺, o které si myslíš, že stojí za to ji uvést, tak ji sem napiš, jelikož tím možná zaujmeš více než strohým přehledem dosažených vysokoškolských diplomů☺)

- ➔ Na internetu najdeš nespočet vzorů a šablon k napsání životopisu. Tady je dobré pravidlo, že v jednoduchosti je krása.
- ➔ Nepoužívej při jeho psaní ozdobné, barevné písmo a další věci, které sice prokážou tvoji dovednost s programem a zaujmeš, ale takto „pestrý“ životopis nebude působit příliš profesionálně.
- ➔ Dávej si pozor na číslování, odrážky a další problematiku formátování.
- ➔ Je lepší jej převést z DOC do PDF.
- ➔ Závěrem si dej pozor na to, aby tvoje CV nebylo delší než na A4, a hlavně si několikrát zkontroluj, jestli neobsahuje pravopisné chyby!
- ➔ Pak už stačí jen místo s datem jeho sepsání a tvůj podpis.

Například na tomto odkazu najdeš typy co a jak: https://www.jobs.cz/poradna/rady/rady-pro-uchazece/jak-napsat cv/, https://portal.mpsv.cz/sz/obcane/navod,

Jak a kde hledat bydlení???

Tak práci a tedy stálý finanční příjem už máš a nyní je na čase najít si samostatné bydlení.

- ➔ První a nejlepší způsob, jak začít, je zapojit rodinné příslušníky, kamarády, kolegy v práci a další známé. Protože kamarád může mít bratrance, jehož strýc pronajímá byty, a tak dále…však to znáte ☺
- ➔ Další možnost je využít internetu. Zde se nachází nepřeberné množství nabídky a poptávky. Na Facebooku jsou například skupiny podle měst, ve kterých člověk dané bydlení hledá, a lze tu nalézt pronájem od studentských pokojů se spolubydlícími až po samostatný celý byt.
- ➔ Rovněž lze sledovat inzerci regionálních deníků, kde sami pronajímatelé/prodávající umisťují své nabídky v internetové nebo tištěné podobě. Je třeba si dát pozor na důvěryhodnost oněch nabízejících a rozhodně neplatit žádné finanční zálohy ani nic podobného bez důkladného prověření a řádné smlouvy!
- ➔ Další možností je obrátit se přímo na realitní kancelář a požádat o pomoc konkrétního realitního makléře, který se bude snažit vyhovět tvým požadavkům. Je zde však potřeba počítat s tím, že tato možnost je dražší, protože se makléři za odvedenou práci platí provize. *Mnohdy je tak výhodnější pomocí realitní kanceláře najít vhodný objekt s tím, že se pak pokusíš dohodnout se samotným majitelem na ceně bez částky, o kterou si prodej navýší realitní kancelář.*
- ➔ Další otazník v hlavě naskakuje, pokud se rozhoduješ mezi koupí vlastního bytu či domu nebo podnájmem. Pro začátek je lepší podnájem například s kamarády či partnerem, samostatnost si vyzkoušíš na vlastní kůži a náklady nebudou tak vysoké jako při financování a zařizování vlastního bytu/domu.

Tady máš pár stránek na hledání bydlení: http://www.ulovdomov.cz/, https://ferovypronajem.cz/, https://www.bezrealitky.cz/vypis/poptavka-pronajem/byt, http://www.espolubydleni.cz/podnajem-spolubydlici/

Teď už víš, jak se dá najít bydlení. Ale než se z maminčina hnízda opravdu odstěhuješ, měl/a by ses umět orientovat ve finančním prostředí.

Jak hospodařit s penězi, abys nenaletěl/a různým finančním institucím? Abys nezapomněl/a platit daně, pojištění? Aby ti po zaplacení bydlení zbyly finanční prostředky i na jídlo a nějakou zábavu ti pomůže následující kapitola zaměřená právě na tuto problematiku všeobecné **ekonomické gramotnosti**.

CO TO JE EKONOMICKÁ GRAMOTNOST???

Zjednodušeně řečeno se jedná o ***schopnost základní orientace člověka ve světě financí a hospodaření s peněžními prostředky.*** Objasňuje veškeré možnosti správného ekonomického hospodaření. Ekonomická gramotnost ***dále pomáhá orientovat se v nabídkách bankovních produktů a informuje nás jaké má postavení stát v ekonomické pozici***.

Peněžní prostředky

Charakteristiku peněžních prostředků si vysvětlíme na příkladu ze všedního života Davida:

Jmenuji se David. Po vydání výučního listu v oboru zámečníka jsem se chtěl hned osamostatnit, a proto jsem se snažil získat práci. Po dokončení školy jsem se zapsal na Úřad práce v místě bydliště, kde mi zprostředkovatelka nabídla nějaké pracovní možnosti. Byl jsem na pár pohovorech a pak mě čekalo rozhodnutí, u kterého zaměstnavatele podepíši pracovní smlouvu. Bohužel, mzda byla skoro stejná, tak jsem se musel rozhodnout díky jiným faktorům. Jedna firma mi nabízela zaměstnanecké benefity, které byly ve výši kolem 800 Kč za měsíc. Mohl bych si to vybrat formou stravenek, různých kurzů nebo na permanentky do fitcentra apod. Proto jsem si vybral podnik, který mi benefity zvyšoval mzdu.

➔ Následný příklad nám ukázal, že peníze nejsou pouze hotovost nebo finance uložené v bance. Peníze můžeme vnímat jako vše, co nám umožní si koupit nějaký výrobek, službu nebo různé benefity.

Čisté mzdy a povinné mzdové odpočty

„Pavel má v práci osmnáct čistýho“…určitě jsi to už někde slyšel/a, ale co to vlastně znamená čistá mzda? Copak může být špinavá? ☺ Tuto a další problematiku týkající se mezd si nyní trochu osvětlíme.

Každá osoba, která je v pracovním poměru, má povinnost odvádět ze své mzdy určitou část státu = daň z příjmu, sociální a zdravotní pojištění a jiné. Tyto peněžní prostředky stát investuje například na platy státních zaměstnanců, sociální dávky a starobní důchody apod. Každý státu odvádí jinou částku podle závazných pravidel závislých na mnoha faktorech, ale tou nejdůležitější je výše mzdy.

Rozlišujeme odvody *daní z příjmu fyzických osob* (zaměstnanců nebo podnikatelů) a odvody *sociálního a zdravotního pojištění*.

Plátce x poplatník

Poplatník je právnická nebo fyzická *osoba, která hradí daň ze svých vlastních peněžních prostředků*. ***Plátce*** daně je fyzická nebo právnická *osoba, která daň vypočítá, vybere a odvede ji do státního rozpočtu*. Což znamená, že plátcem daně je zaměstnavatel, který musí každý měsíc odvádět ze mzdy daňové zálohy, a poplatníkem je zaměstnanec, kterému je daň strhávána. Daňové zálohy slouží pro financování státních výdajů. Daňová srážka se odečítá každý měsíc ze mzdy a je pak zaznamenána v ročním souhrnném daňovém přiznání.

- ➔ **Daňové přiznání** je formulář, který lze vyplnit v elektronické podobě (prostřednictvím datové schránky). Další možnost je podání vyplnit ručně. Toto podání je možno poslat na adresu finančního úřadu nebo je tam osobně přinést.

- Daňové přiznání se podává na začátku roku *příslušnému finančnímu úřadu* za příslušný kalendářní rok zpětně (na začátku roku 2018 je tedy nutné odevzdat daňové přiznání z celého kalendářního roku 2017)
- *Příslušný finanční úřad* je finanční úřad s rozšířenou působností v místě trvalého bydliště.
- Daňové přiznání porovnává reálný výběr měsíční daňové zálohy a daňovou povinnost. Pokud se stane, že záloha je vyšší než daňová povinnost, tak se vypočítá rozdíl, který zaměstnanec obdrží. V případě, že by byl tento rozdíl opačný, tj. daňová záloha by nepokrývala daňovou povinnost, tak je zaměstnanec povinen tento rozdíl uhradit příslušnému finančnímu úřadu.
- Pokud zaměstnanec pracuje u jednoho zaměstnavatele, nemusí si příliš lámat hlavu. Většinou daňové přiznání za nás udělá na základě informací, které mu sdělíme, zaměstnavatel.
- O daních si lze podrobněji číst např. na tomto odkazu: http://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu
  - ➔ **Sociální pojištění** charakterizuje prostředky státu, které financují starobní důchod, politiku zaměstnanosti a výplata za nemocenskou (peněžní prostředky, které poskytuje stát v době, kdy zaměstnanec nemůže docházet do práce z důvodu jeho nemoci). Více si můžeš přečíst zde: https://www.mpsv.cz/cs/1349
  - ➔ **Zdravotní pojištění** souvisí se zajišťováním zdravotní péče, avšak tyto prostředky dostávají pojišťovny, které v určitých případech hradí za pojištěného všechny, nebo část finančních prostředků, které souvisí se zdravotní péči (např. úhrada za léky, platba lékaři za vyšetření). Více si můžeš přečíst např. tady: https://www.finance.cz/483283-zdravotni-pojisteni-2017/

V rámci vyjádření mzdy si musíme objasnit tři formy:

a) **Čistá mzda** – částka, kterou skutečně dostane zaměstnanec od svého zaměstnavatele v hotovosti nebo na bankovní účet

b) **Hrubá mzda** – mzda, která je vyjádřena za odvedenou měsíční práci před zdaněním a odečtech sociálního a zdravotního pojištění

c) **Superhrubá mzda** – z této částky zaměstnavatel odvádí státu veškeré náklady na práci.

Informace najdeš také na: www.financnisprava.cz, www.mfcr.cz, www.finance.cz

Dávky státní sociální podpory

Jsou určené pro osoby, které z ekonomického pohledu na tom nejsou nejlépe. A právě tato částka by jim měla pomoci situaci zlepšit. Jinak řečeno, vyplácejí se rodinám, které splňují zákonem stanovená kritéria. Pokud domácnost splňuje veškeré požadavky, musí přinést žádost o přiznání dávky na příslušný úřad v trvalém místě pobytu. Žádost se přezkoumá na daném úřadě a poté, pokud je vše podle daných kritérií splněno, je daná dávka vyplacena. Sociální dávky jsou hrazeny ze sociálního pojištění, jak jsme se dozvěděli už výše, které platí jak zaměstnanci, tak zaměstnavatelé.

Rodičovský příspěvek - Jde o příspěvek určený pro rodiče, který napomáhá rodinám ekonomicky zabezpečit péči o dítě v období jejich narození. Nárok na tento příspěvek má rodič, který řádně po celý kalendářní měsíc osobně a celodenně pečuje o dítě do věku 4 let nebo případně o dítě do 10 let, je-li dlouhodobě zdravotně postižené.

Porodné - Tato finanční pomoc přispívá matce na náklady související s narozením dítěte.

Pohřebné - Tento příspěvek se podílí na úhradě nákladů spojených s pohřbem.

Dávky pěstounské péče - Pěstounská péče představuje náhradní rodinnou výchovu. Soud svěřuje dítě pěstounovi do péče na jeho žádost v případech, kdy se o něj vlastní rodiče nemohou nebo nechtějí starat. Dávky pěstounské péče jsou určeny ke krytí nákladů svěřených dětí, na odměnu pěstouna a další náklady spojené s touto péčí.

Přídavek na dítě - je vyplácen konkrétním osobám, které splňují příjmové kritérium a zároveň pečují alespoň o jedno nezaopatřené dítě.

Příspěvek na bydlení - má pomoci rodinám i jednotlivcům s nízkými příjmy. Na tento příspěvek má nárok vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě přihlášen k trvalému pobytu.

Všechny tyto sociální dávky jsou zde pouze vyjmenované, abychom o nich měli přehled. Podrobnější informace o těchto dávkách spolu s legislativou lze nalézt na stránkách ministerstva práce a sociálních věcí: https://www.mpsv.cz/cs/2

Dávky nemocenského pojištění

Součástí sociálního pojištění je i *nemocenské pojištění*. Každý ze zaměstnanců se tímto povinně pojišťuje na dobu, kdy není schopen chodit do práce, a toto období se nazývá **pracovní neschopnost**. Může být z různých zdravotních důvodů (úraz, nemoc, rizikové těhotenství apod.) nebo se může stát, že onemocní někdo z rodinných příslušníků, o které se musíme postarat (ošetřování člena rodiny, péče o dítě).

Státem vytvořený systém nemocenského pojištění se dělí na *4 druhy*:

➔ Nemocenská, Peněžitá pomoc v mateřství, Ošetřovné, Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a v mateřství

1. Nemocenská

Je to finanční částka, na kterou má nárok plátce zdravotního pojištění - zaměstnanec (pokud je za něj odvádí zaměstnavatel). Nárok tedy nemají nezaměstnaní, pracující na dohodu a podnikatelé, pokud si je sami dobrovolně nehradí. K vyřízení nemocenské potřebujeme POTVRZENÍ O DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI od našeho ošetřujícího obvodního lékaře. Tento formulář (hlášení zaměstnavateli o vzniku dočasné pracovní neschopnosti) musí přinést svému zaměstnavateli.

První 3 dny nejsou propláceny, poté do 14 dne mu přísluší náhrada mzdy od zaměstnavatele. Pokud je zaměstnanec déle jak 14 dní v pracovní neschopnosti, je nutné, aby zaměstnavateli odevzdal další formulář vypsaný lékařem, tzv. „Žádost o nemocenskou“, kdy je pak daná suma, odvíjející se od výše mzdy a tím pádem odvodů sociálního a zdravotního pojištění, od 15. dne vyplácena státem.

2. Peněžitá pomoc v mateřství

Tato pomoc se vyplácí matkám, které porodí dítě. Nástup na peněžitou pomoc v mateřství nastává dnem, který pojištěnka určí v období *od počátku 8. do počátku 6. týdne před očekávaným dnem porodu*. **Podpůrčí doba činí 28 týdnů**. Nejdéle do 1 roku dítěte.

Může být vyplácena i mužům, ale pouze tehdy, pokud je otcem dítěte nebo manželem matky a v případě, že se matka nemůže ze závažných důvodů starat o své dítě nebo na základě písemné dohody. Účast na pojištění není jen povinné odvody z mezd, jedná se i o přípravu na budoucí povolání. To znamená, že na peněžitou pomoc v mateřství má nárok i studentka, která chodí na denní formu studia.

Peněžitá pomoc v mateřství se vyplácí ode dne, který si pojištěnka určila jako nástup na peněžitou pomoc v mateřství, případně ode dne převzetí dítěte do péče.

3. Ošetřovné

Na ošetřovné má nárok zaměstnanec, který nemůže pracovat z důvodu, že musí:

- **ošetřovat nemocného** člena domácnosti nebo **pečovat o zdravé dítě mladší 10 let, protože** školské nebo dětské zařízení bylo uzavřeno (z důvodu havárie, epidemie, jiné nepředvídané události), dítěti byla nařízena karanténa, nebo osoba, která jinak o dítě pečuje, sama onemocněla.

Nejdéle však **9 kalendářních dnů** a u osamělého zaměstnance, který má v péči dítě do 16 let, je pak tato doba prodloužena na 16 kalendářních dnů.

4. Vyrovnání příspěvku v těhotenství a v mateřství

Pokud matka díky těhotenství nebo mateřství změnila svou pracovní pozici, vzniká jí nárok na vyrovnávací příspěvek, pouze v případě, že její příjmy jsou nižší než příjmy z dřívější pozice. Tato pomoc je poskytována nejdéle do počátku 6. týdne před očekávaným porodem. Příspěvek může být vyplácen i po porodu v určitých případech.

Pokud matce vzniká nárok na tento příspěvek, musí předložit „Žádost o vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství“. Tyto formuláře vypisuje lékař.

Více informací o těchto dávkách najdeš na stránkách ministerstva práce a sociálních věcí na odkazu: https://www.mpsv.cz/cs/7

nebo v zákoně **č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění** na následujícím odkazu: https://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=z187_2006_3

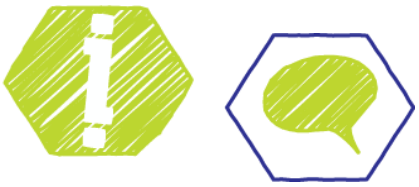

Podpora v nezaměstnanosti

Ze strany státu je to finanční pomoc, která je vyplácena pouze v určitém období a při splnění určitých kritériích. Tato podpora má dočasně napomoci osobám, které přišly o práci z různých důvodů.

- První kritérium: žadatel musí mít **odpracovaných 12 měsíců v období posledních dvou let**. Tímto má na tento příspěvek nárok. Pokud se matka po mateřství přihlásí na ÚP ČR a v posledních 3 letech nepracovala, má nárok na podporu v nezaměstnanosti, z důvodů, že pečovala o dítě do 4 let po dobu 12 měsíců. Bohužel studenti na tento příspěvek nárok nemají, ani ti, co pobírají starobní důchod.
- Další kritérium: žadatel musí **být zaregistrován na příslušném ÚP ČR** a musí **mít zájem o zaměstnání**. Jinak tuto podporu nezíská.

Pokud je uchazeč zaevidován na úřadě, je nutné, aby vyplnil *„Žádost o zprostředkování zaměstnání“*. Následně, pokud pracoval minimálně uvedených 12 měsíců, se vypíše *„Žádost o poskytnutí podpory“*. Úřad bude chtít doložit určité údaje (např. potvrzení o předchozím zaměstnání, o výši průměrného výdělku apod.).

Veškeré podrobnější informace ti sdělí na ÚP, kde ti případně i pomohou s vyplněním jednotlivých žádostí a listin.

Podpora je vyplácena po určitou dobu a říká se ji tzv. *„Podpůrčí doba“*. Doba se liší podle věku nezaměstnaného:

Věk	**Počet měsíců**
Mladší 50 let	5 měsíců
50 – 55 let	8 měsíců
Nad 55 let	11 měsíců

Výše podpory v nezaměstnanosti závisí na velikosti čisté mzdy, kterou uchazeč pobíral v předchozím zaměstnání.

Doba	**Výše podpory v % z čistého příjmu**
První dva měsíce	65%
Třetí a čtvrtý	50%
Zbytek podpůrčí doby	45%

Člověk, který je dlouhodobě nezaměstnán, nesmí zoufat. ÚP nabízí různé ***rekvalifikace a kurzy*** pro úspěšnější nalezení práce. V praxi není možné, aby člověk nenašel žádnou práci, pokud ji hledá.

Dále o podpoře můžeš číst zde: https://www.mpsv.cz/cs/14156, https://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/209/223/4767.html

Životní a existenční minimum

- ***Životní minimum*** je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb.
- ***Existenční minimum*** je minimální hranicí peněžních příjmů, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití. Existenční minimum nelze použít u nezaopatřeného dítěte, u poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let.
- **Další info na:** https://portal.mpsv.cz/soc/ssp/obcane/zivotni_min

Rozpočet a správné zásady hospodaření

- **Rozpočet** jedince nebo domácnosti **jsou veškeré příjmy a výdaje**, které vynakládá jedinec nebo domácnost. Měli bychom dodržovat určité zásady vedoucí ke správnému hospodářství. V praxi bychom měli myslet na horší časy. Měli bychom si vždy odkládat nějaké peníze (např. na vytvořený si spořicí účet), jelikož nikdy nevíme, kdy se dostaneme do tíživé životní situace a tyto finance budete potřebovat.
- Je třeba si vést rozpočet **pravidelně a podrobně**, zaznamenávat jednotlivé příjmy a výdaje.
- Je vhodné nejen zaznamenávat, ale i **plánovat**. Rozvrhneme si měsíční příjem na menší částky s různým využitím (bydlení, strava, pojištění, doprava do zaměstnání, spoření apod.)
- **Cílem** správného rozpočtu a hospodaření s ním je postupné **zvyšování příjmů a snižování výdajů.**
- Každý rozumný člověk by si měl **vytvářet určitou finanční rezervu/úsporu**, pro případ, co by kdyby…☺ (náhlá nemoc a nemožnost chodit do zaměstnání, oprava v bytě, porucha elektrospotřebičů a jiné).

Tvorba rozpočtu je spojena s výše uvedeným odstavcem. Správně sestavený rozpočet nám ukáže, ve kterých položkách máme zbytečně vysoké výdaje. Díky snížení těchto výdajů, můžeme mít vyšší úsporu svých peněz. Můžeme sledovat i jejich potřebu a výdaje si srovnáme podle nezbytností.

Snížení výdajů můžeme udělat dvěma způsoby.

- **Za prvé omezíme spotřebu produktů a služeb** (např. nekupovat kosmetiku a oblečení, co nepotřebujeme, budeme si volat přes internet pomocí chytrých aplikací v telefonu místo volání přes operátora, omezení večírků, drahých obědů a večeří v restauracích apod.).
- **Za druhé snížíme výdaje běžného provozu domácnosti** (využívání slev na potraviny, oblečení, pít obyčejnou vodu místo džusu, apod.).

Vylepšit rozpočet se dá mnoha způsoby – nové, lépe placené zaměstnání, přivýdělek ke stávajícímu zaměstnání formou brigád, různé investice apod.

Nyní si ukážeme příklad rozpočtu Davida, který nám popíše své příjmy a výdaje za měsíc.

Příjmy	**Kč**
Příjmy ze zaměstnání	20 000
Příjmy celkem	**20 000 Kč**
Výdaje	**Kč**
Nájemné	5 500
Poplatky (za odpad, TV a rozhlas apod.).	450
Poplatky za energie (topení, elektřina) vodné stočné	2 000
Výdaje na potraviny a nápoje	7000
Hygienické potřeby a léky	800
Ošacení a obuv	1000
Telefonování, internet, televize a další služby	600
Výdaje na dopravu (MHD, vlaky a autobusy)	330
Dovolená, turistika	500
Kulturní život	300
Pojištění domácnosti	300
Výdaje celkem	**18 780 Kč**

V tomto rozpočtu nejsou žádné problémové položky. ***Davidův přebytek činí 1 220 Kč****. Tím pádem může odkládat nevyužitou částku stranou buďto na některý z druhů finančního spoření a peníze se mu zhodnotí o úroky nebo ji mít jako rezervu na běžném účtu, pro případ náhlých finančních výdajů, či si šetřit např. na dovolenou apod.*

Banky

Banky asi znáš, tak jen ve stručnosti☺ Jsou to podniky/instituce, které poskytují lidem různé finanční služby. Jejich hlavním úkolem je shromažďování tzv. dočasně volných peněžních prostředků (*vkladů*), které jsou ve formě *úvěrů* dávány k dispozici.

Banky umožňují svým klientům, aby své určité množství peněz uložili na bankovní účet. Snaží se motivovat své zákazníky tím, že jim vyplácí úroky z vkladu. *Úrok z vkladu* je odměnou klientovi, za dočasné přenechání svých peněz bance. Výše *úroku* je rozdíl vložené částky klientem a částka, kterou klient obdrží za určitou dobu uložení.

Co se týká půjček, banka nepůjčuje peníze zadarmo, ale chce po dlužníkovi splatit částku vyšší o úrok z půjčky. Znamená to, že úroky z půjčky jsou samozřejmě vyšší než úroky z vkladů, jinak by banka neměla žádný zisk. Jinak řečeno neměla by žádnou motivaci hospodařit a půjčovat peníze klientům.

Více o fungování bank a bankovního systému si můžeš přečíst na stránkách České národní banky v jednotlivých zákonech zde:
https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/legislativni_zakladna/banky_a_zalozny/pravni_predpisy.html

Běžný osobní bankovní účet

Bankovní účet slouží pro běžné účely dnešního života. Usnadňuje platební schopnosti mezi kupujícím a prodávajícím. Každý, kdo je zaměstnaný, dostává měsíčně svoji mzdu. Ve většině případů je vyplácena na bankovní účet. Samozřejmě vlastník účtu si může přeměnit svou mzdu na hotovost, když si vybere svou částku z bankomatu nebo přímo na pobočce banky ušetří čas a náklady a každý měsíc chodí zaměstnanci automaticky výplata na účet. Máš také pomocí telefonického nebo internetového připojení přístup na svůj účet.

- ➔ Pomocí internetového přístupu můžeme své peníze posílat na jiný účet nebo uhrazovat své měsíční poplatky. Pokud máme opakující se platby každý měsíc, tak si můžeme zadat *trvalý příkaz*. Stanovíme přesnou částku, kterou za dané období platíme (úrazové pojištění, pojistka na auto apod.) a necháme ji zasílat z našeho účtu na účet protistrany ve stanoveném datu. To probíhá automaticky. Můžeme se také podívat na náš celkový rozpočet – historie všech transakcí.

- ➔ V dnešní době je běžné mít *platební kartu*, kterou využívá téměř každý. Jde vlastně o kartu s identifikačním čipem. Jsou zde uloženy veškeré potřebné informace o bankovním účtu klienta. Kartu můžeme využívat v obchodech, pokud nemáme peníze v hotovosti. Podmínkou je, že požadovaný obchod musí být vybaven terminálem a hlavně musí být na účtu dostatečné množství peněz na zaplacení. Pomocí naší karty si také můžeme vybírat peníze z našeho účtu z

bankomatů. Při transakcích a výběrech z bankomatů musíme zadat kód (čtyřmístný tzv. PIN), který si stanovíme v bance. Tímto prokážeme, že jsme oprávněni k výběru. Samozřejmě si můžeme naší částku vybrat i osobně v bance na pokladně, což však bývá zpoplatněno.

➔ Bankovní účet není bezplatný, a proto je spojen s řadou poplatků. Bance to přináší příjem, který je hrazen z prostředků majitele účtu. Běžné poplatky jsou srážené z množství peněz na daném účtu. Jsou to poplatky za vedení účtu, za realizaci platební transakce, poplatky za výběr z bankomatu, poplatky za výpisy z bankovního účtu apod. Bohužel je zpoplatněna i služba, když si vybíráme hotovost na přepážce v bance nebo z bankomatu.

➔ K založení běžného účtu musíš uzavřít smlouvu o vedení účtu v bance. Podmínkou je, že *klient musí prokázat svou totožnost doložením svého občanského průkazu*. Dále se sjednají veškeré podmínky a potom klient smlouvu podepíše. Některé banky při založení účtu požadují ihned vložit na účet minimální vklad, který si stanoví kvůli poplatkům spojeným s vedením účtu. Smlouva obsahuje náležité podmínky, díky kterým je osobní běžný účet zřízen. Ty se mohou u každé banky lišit. **Každý by si měl smlouvu důkladně pročíst,** a kdyby něčemu nerozuměl, zeptat se bankovního poradce/poradkyně, která mu jistě vše vysvětlí. Pokud je vše v pořádku, stačí jen podepsat.

➔ Na této adrese můžeš nalézt přehled a srovnání účtů nabízených v ČR: https://www.penize.cz/osobni-ucty/326469-velky-prehled-bankovnich-uctu-zdarma

Spořicí produkty

Pokud máme vyšší příjmy než výdaje, říkáme tomu *přebytky v rozpočtu*, tím pádem by nás měly zajímat spořící produkty. Jinak řečeno částka, kterou nyní nepotřebujeme ke svým základním potřebám. Můžeme si rozmyslet, jestli ji investujeme anebo ji utratíme za nějakou věc. Pokud se rozhodneme využít spořicí produkt, znamená to, že se této částky na nějakou dobu vzdáme ve prospěch vyšší částky v budoucnu. Částku uložíme na spořicí účet, kde se úročí, a my získáváme *úroky z vkladu* (je to odměna za to, že naše peníze dočasně využívá někdo jiný).

Mezi nejvyužívanější spořicí produkty patří ***spořicí účty, termínované vklady, stavební spoření a podílové fondy***. Nyní si všechny stručně popíšeme.

1) Spořicí účet - Je v podstatě stejný jako běžné účty s tím, že spořicí účty jsou výhodnější, protože úroková sazba je vyšší. Některé banky si stanovují různé podmínky (např.: maximální možný výběr za měsíc nebo výběr hotovosti za poplatek).

Velikost úroků se odvíjí od částky, kterou tam vložíme, a také záleží na době trvání existence spořicího účtu. To znamená, čím jsou vyšší částky a doba trvání účtu, tím bude vyšší úroková sazba. Když porovnáme běžný účet se spořicím, je pro nás výhodnější spořicí s vyšší úrokovou sazbou.

Podrobnější info najdeš např. tady: https://www.finance.cz/ucty-a-sporeni/sporici-ucty-a-vklady/abeceda-sporicich-uctu/co-je-to-sporici-ucet/

2) Termínované vklady - Termínovaný vklad znamená, že *se vzdáme na určitou dobu svých peněz*. Je to dlouhodobější investice, kdy po sjednané době vybereme část vkladu + úroky. Samozřejmě u termínovaných vkladů jsou vyšší úroky. Bohužel se ke svým penězům nedostaneme dřív, než nám vyprší smluvená doba. U některých bank si můžeme vybrat část peněz, ale za vysoký poplatek. Obvykle jsou to jednorázové vklady v přepočtu tisíce až sto tisíců korun.

Více si můžeš přečíst zde: https://www.finance.cz/ucty-a-sporeni/terminovane-vklady/abeceda-terminovanych-vkladu/co-je-to-terminovany-vklad/

3) Penzijní pojištění - Penzijní připojištění má zlepšit životní úroveň v důchodovém věku. Část vydělaných peněz se vzdáme, abychom si zvýšili své příjmy v období, kdy budeme pobírat starobní důchod.

Více lze vyčíst zde: https://www.penize.cz/17631-zakladni-otazky-a-odpovedi-penzijniho-pripojisteni

4) Stavební spoření - Je nejlepší, nejvýhodnější a také nejžádanějším finančním spořicím účtem. Tento účet neslouží pouze jen jako spořicí účet, ale může nám poskytnout i půjčku. To znamená, když někdo bude mít naspořeno např. 120 000 Kč, ale k rekonstrukci bytu potřebuje třeba celkově 200 000 Kč, v takové situaci můžeme dostat zbylých 80 000 Kč od stavební spořitelny. Za poskytnutí půjčky si samozřejmě spořitelna bere odměnu – úrok z půjčky, který je však díky stavebnímu spoření výhodnější než u běžné půjčky.

To znamená, že stavební spoření se rozlišuje na dvě části – fázi spořící a úvěrovou. Ve fázi spořící si musí klient rozhodnout, jaké částky by chtěl dosáhnout, a jeho účet se zruší po dosažení stanovené částky. Spořitelna si za každý vklad bere úrok z vkladu jako odměnu, že poskytuje účet. Dále je spořicí účet ovlivněn státní podporou, která podporuje spoření a zhodnotí vložený vklad.

Vše o stavebním spoření najdeš přímo v aktuálním znění zákona o stavebním spoření tady: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-96

5) Podílové fondy - Podílové fondy bývají čím dál oblíbenější formou spoření peněz. Jinak řečeno je to financování finančních prostředků. O investici, kterou vložíme na účet, nerozhodujeme sami, ale investuje za nás finanční expert. Snaží se o dosažení co nejvyššího zhodnocení vkladů. V praxi to znamená, že se vybere co nejvíce peněz od klientů a tato suma peněz je použitá na nákup podílových listů.

Podrobnosti najdeš na: http://www.investice.cz/co-je-podilovy-fond/t101/

Úvěrové produkty

Pokud si chceš půjčit peníze, musíš zapřemýšlet, jestli je to opravdu nezbytné. Například zadlužit se, abychom jeli na lepší dovolenou, je nezodpovědné. Pokud by někdo uvažoval o koupi bytu, v tomhle případě je to přijatelné. Jde totiž zároveň také o investici. Proto je zcela důležité si promyslet všechny potřebné věci jako je:

1. *Dostatek finančních prostředků, abychom byli schopni každý měsíc splácet.*
2. *Nikdy nemůžeme vědět, kdy přijdeme o práci (v tomhle případě nebudeme mít stálý příjem). Zde tedy přihlížet k tomu, zda máme smlouvu v zaměstnání na dobu neurčitou, což je rozhodující i pro banku.*
3. *Říct si, jestli je věc opravdu natolik důležitá, abychom si na to půjčili.*
4. *Nenašli bychom jinou alternativu, jak získat peníze? (najít si brigádu/přivýdělek ke svému dosavadnímu zaměstnání).*

Kritéria výhodnosti půjčky

V dnešní době je velice těžké najít tu nejlepší banku. Banky i firmy, zabývající se poskytnutím úvěru, se předhánějí v tom, aby byly co nejvýhodnější. Sledujeme tedy délku a výši splátek, množství a výši poplatků spojených s půjčkou, zda existují sankční poplatky a případně jaké. Nejdůležitějším kritériem pro výběr půjčky je výše úrokové sazby a roční procentuální sazby nákladů, které si vysvětlíme.

Úroková sazba

Jako první by nás měla zajímat úroková sazba, která je velmi důležitá. *Jde o částku, kterou připočítáme k dlužné částce navíc*. Úroková sazba je *vyjádřena v procentech za rok*. Úrokovou sazbu si můžeme představit jako procentuální přídavek k zapůjčené částce, kterou zaplatíme bance za jejich službu. **Čím je úroková sazba vyšší, tím je to pro nás méně výhodné**!

Můžeme najít i banky, které poskytují nižší úrokovou sazbu, ale mají více poplatků než u jiných účtů a v přepočtu to vyjde pro nás ještě nevýhodně. Proto je důležité si všechny tyto aspekty prostudovat!

Například zde: https://www.penize.cz/80356-co-jsou-urokove-sazby

Roční procentní sazba nákladů (RPSN)

Ukazatel, díky kterému můžeme posuzovat, jestli je naše půjčka výhodná, nebo není. **Čím je hodnota RPSN nižší, tím je půjčka samozřejmě výhodnější**. Hodnota RPSN je vyjádřena *v procentech*. RPSN nám znázorňuje roční sazbu nákladů na poskytnutý úvěru v procentech. *Je to úroková míra, která se srovnává s úrokovými sazbami, které nabízejí banky*. Proto bychom si měli porovnat, která banka má nejmenší hodnotu RPSN.

Další vysvětlení nalezneš na stránkách České národní banky:
http://www.cnb.cz/cs/spotrebitel/ochrana_spotrebitele/rpsn.html,
https://www.finance.cz/zpravy/finance/197368-rpsn-jako-hlavni-ukazatel-uveru/

nebo v zákoně o spotřebitelském úvěru
https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-257

Důležité aspekty úvěrování

- Pro mnoho lidí je samostatná smlouva problémovou. Ne každý ji dočte až na konec díky počtu stran a přijde mu zbytečné takhle ztrácet svůj čas. Bohužel se musíme koukat na její obsah i formu. Někdy velice zásadní podmínka je schválně napsaná malým písmem a mnoho lidí to přehlédne, nebo to ani nečte. A právě tyto informace můžou mít fatální následky.
- Smlouva může obsahovat také termíny a formulace, kterým nerozumíme a neznáme je. Měli bychom se hned zeptat toho, kdo píše naší smlouvu, na jejich význam. **Pokud se nám zdá po vysvětlení termínů nevýhodná, nesmíme ji hlavně podepsat**. Když smlouvu máme podepsanou, už jde velmi složitě od smlouvy odstoupit.
- Zmínili jsme se, že musíme přečíst obsah, hlavně doložky, kde máme uvedeno, co se stane, pokud nebudeme mít na měsíční splátku. Může to být řešeno pomocí rozhodčího řízení, nebo soudní cestou. Při nesplacení našeho úvěru může dojít až k exekuci, kdy nám může být zabaven veškerý náš majetek!
- Další závažnou podmínkou jsou texty, které jsou napsány pro věřitele, kdy si můžou měnit dílčí podmínky v době splácení smlouvy (např. zvýší poplatky za správu úvěru, což zvýší celkové náklady na poskytnutý úvěr). Dále bychom se měli zaměřit na výše sankcí, v případě nesplacení půjčky.
- **Nikdy nesmíme podepsat smlouvu, když ji nebudeme mít celou vyplněnou**. Naše údaje mohou být doplněny, aniž bychom o tom věděli. Může se to týkat výše půjčené částky. I z této situace vyplývá, že bychom si měli vždy okopírovat naši podepsanou smlouvu, která je podepsaná obchodním zástupcem zastupujícím věřitele.
- Poskytnuté informace by měli být pravdivé. V případě uvedení nepravdivých informací by je mohl věřitel při výskytu případného sporu využít ve svůj prospěch. Předloženou smlouvu bychom si měli důkladně celou pročíst, díky tomu vyloučíme problémové položky. Pokud bychom našli problémovou formulaci, tak smlouvu hlavně nepodepisovat.
- **!!! Pročíst smlouvu a obchodní podmínky důkladně a až do konce !!!**

Typy úvěrových účtů

Pokud jsme toho názoru, že potřebujeme půjčit peníze, měli bychom se orientovat v nabídkách úvěrů. Úvěry nabízejí jak banky, tak i nebankovní instituce. Vždy, než si vezmeme úvěr/půjčku, je nutné zvážit několik faktorů.

Nejdůležitější je samozřejmě, zda *je opravdu nevyhnutelné se zadlužit?* Pokud ano, měli bychom si *udělat důkladný malý průzkum a porovnat nabídky jednotlivých bank a nebankovních společností*. Pečlivě *kontrolovat úrokové sazby a další náklady spojené s půjčkou,* zvláště u nebankovních institucí. Dávat si tedy pozor na RPSN (vysvětleno výše ☺), velikost úroků, ale i výši měsíční splátky.

Při výběru úvěru nikdy nejednejme v časové tísni a pod nátlakem!!!

Proto si nyní zkusíme vysvětlit úvěrové produkty, abychom se v nich trochu orientovali.

1) Spotřebitelské úvěry

Spotřebitelský úvěr je na stejný způsob jako půjčka, kterou poskytuje finanční instituce. Jedná se o krátkodobou finanční půjčku, kdy si lidé nejčastěji půjčují na dovolené, vánoční dárky apod. a pomáhají si tak zalepit díry v rodinných rozpočtech. *Dlužník neuvádí důvod, proč si musí půjčit*. Okamžik pro uzavření smlouvy o půjčce-úvěru, výši půjčené částky, délku pro její zaplacení a podmínky pro čerpání půjčky je nutné velmi dobře zvážit a naplánovat. Splatnost půjčky bývá v řádech několika měsíců. Jakékoliv opoždění ve splácení nebo odložení splátky je spojené obvykle s vysokými sankcemi - mimořádné úroky, poplatky a jiné. Spotřebitelský úvěr má spíše přístup k nižším finančním částkám. Nabídka je samozřejmě velice široká a díky tomu si klient může půjčit veliké množství peněz s různou dobou splatnosti. Úroková sazba se odvíjí od toho, kolik peněz si půjčíme.

Měli bychom odolat pokušení okamžitého přístupu k hotovosti a raději bychom měli chvíli vyčkat a porovnat si pořádně veškeré nabídky. U bankovní instituce budeme mít více administrativní práce, ušetříme tím ale peníze oproti úvěru od nebankovních institucí.

Další info si můžeš přečíst např. zde: https://www.penize.cz/spotrebitelske-uvery

2) Hypotéky

Vzít si hypotéku znamená, že dostaneme vyšší částku na koupi nemovitosti – dům, byt, pozemek, kterou splácíme dlouhodobě (např. 10, 20 nebo i 30 let). Banka zpravidla poskytuje úhradu až do 70, 80 nebo 85% ceny nemovitosti. Zbytek ceny musíme pokrýt z vlastních prostředků. Půjčka znamená vztah mezi věřitelem a dlužníkem, kdy dlužník musí ručit svou nemovitostí (např. bytem nebo pozemkem). V případě, že by dluh nesplatil, věřitel by s ní mohl disponovat. Ve smlouvě musí být majetek uveden jako zástava.

V praxi to znamená, že si koupíme byt, na který si půjčíme pomocí účelové hypotéky. Ručíme novým bytem, který jsme si pořídili za půjčené peníze. V případě nesplacení dlužné částky, nám může banka tento byt zabavit.

Dále o hypotékách najdeš tady: https://www.penize.cz/hypoteky, http://www.kurzy.cz/hypoteky/typy-hypotek/, https://www.finance.cz/bydleni/hypoteky/abeceda-hypotek/druhy-hypotek/

3) Úvěr ze stavebního spoření

Úvěr ze stavebního spoření je určen k financování bytových potřeb. Ovšem musíme být nejdříve účastníky stavebního spoření. Výše poskytovaného úvěru je závislá na zvolené výši cílové částky při sjednávání stavebního spoření. To znamená, že pokud máme například cílovou částku 100 000 Kč, nemůžeme čerpat úvěr například 200 000 Kč. Výše úvěru totiž kryje rozdíl mezi námi naspořenou částkou a sumou cílovou. Jednoduše řečeno, pokud máme cílovou částku spoření nastavenu na 200 000 Kč, naspořili jsme už 100 000 Kč, stavební spořitelna nám poskytne úvěr ve výši 100 000 Kč, což je suma, kterou zbývá naspořit do cílové částky.

Více info najdeš např. na: https://www.penize.cz/uvery-ze-stavebniho-sporeni

4) Kontokorent

Pokud si chceme zřídit běžný účet, vždy nám zaměstnanec banky nabídne službu kontokorent. *Kontokorent znamená, že můžeme jít na našem účtu do mínusu*. Pokud potřebujeme pořídit nějakou věc a nemáme už na účtu žádné peníze, banka nám půjčí. Na výši částky se banka s klientem musí vždy domluvit. U kontokorentů není obvykle stanovena pevná splátka, máme však povinnost v určité době (zpravidla 1 rok) úvěr splatit a dostat se tedy s účtem do plusu. Poté smíme opět kontokorentní úvěr čerpat dále, není-li smlouva o sjednání kontokorentu časově omezená.

Kontokorent většinou nebývá zpoplatněn. Dlužník pouze platí za úroky, kde základem pro jejich určení je smluvená úroková sazba a záporný stav na účtu. Kontokorent bývá omezen limitem, zpravidla se pohybuje v řádu desetitisíců.

Detailní informace jsou např. na: https://www.finance.cz/uvery-a-pujcky/kontokorentni-uvery-a-debety/abeceda-kontokorentnich-uveru/co-je-to/, https://www.banky.cz/clanky/jak-porozumet-kontokorentu-povolenemu-debetu/

5) Kreditní karta

U kreditní karty máme hned další podobný pojem – debetní karta. Mnoho lidí nepozná rozdíl.

- ➔ *Debetní karta* se vydává klientovi za účelem finančních prostředků na běžném účtu. Pomocí debetní karty realizujeme finanční transakce až do výše zůstatku,

který má dotyčný na účtu, nebo do výše povoleného kontokorentu. Jinými slovy je to běžná platební karta, kterou má každý, kdo má zřízený klasický bankovní účet, jejíž pomocí platí v obchodech apod.

- ➔ *Kreditní karta* je naopak vázána čistě na určitý úvěrový účet. Vydává ji banka. Kreditní kartu banka neposkytuje každému. Banka si musí ověřit finanční historii a jejich pravidelný příjem. Výhodou této karty je bezplatný přístup k penězům banky na krátké období v horizontu týdnů. Vlastník karty neplatí žádný úrok, pokud řádně splatí dlužnou částku. Stane-li se, že klient nezaplatí dlužnou částku za určité období, banka vyžaduje návrat zapůjčených peněz i s úroky. Bohužel tady jsou úroky vyšší než u spotřebitelských úvěrů.
- ➔ Další info například zde: https://prodej.mesec.cz/kreditni-karty/texty/jaky-je-rozdil-mezi-kreditni-a-debetni-kartou/, https://www.bankovnipoplatky.com/vse-o-kreditni-karte-8914.html

6) Splátkový prodej

Pokud si koupíme nějakou věc a nemáme potřebné finanční prostředky, vezmeme si ji na splátky. To je splátkový prodej. V obchodě podepíšeme smlouvu, kde se zavážeme k pravidelnému splácení kupní částky, za kterou jsme koupili danou věc. Samozřejmě že splacená částka bude o úroky vyšší než původní cena. Avšak výše úroků není nijak závratná. Takto se nejčastěji kupuje spotřební elektronika jako jsou lednička, pračka, sporák apod.

7) Leasing

V překladu to znamená pronájem. Jinak řečeno používáme určitý produkt nebo službu, i když nám po právu nepatří (nejsme vlastníkem). Předmět si vypůjčujeme pomocí finanční částky, která je sjednána v leasingové smlouvě.

V praxi se setkáváme s dvěma typy leasingu. Jako první je *operativní leasing*, kdy si půjčíme určitou věc za peníze (pronajmeme) a po smluvené době ji vrátíme majiteli. Tato forma leasingu se moc nevyužívá.

Dalším způsobem je *finanční leasing*. V tomto případě se jedná o pronájem určité věci, kdy se po uhrazení poslední splátky stáváme vlastníkem. Z toho plyne, že majiteli věci se stáváme po splacení všech splátek.

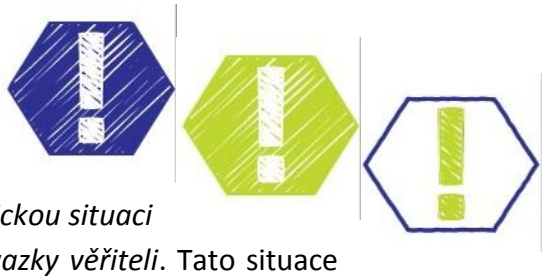

Rizika insolventnosti

Insolventnost *označuje špatnou ekonomickou situaci dané osoby, kdy není schopna splácet své závazky věřiteli*. Tato situace může nastat kdykoli (např. když přijdeme o práci, nemůžeme si najít zaměstnání nebo máme vážné zdravotní problémy, apod.). Někdy také můžeme slyšet výraz dluhová past nebo vytloukání klínu klínem. Tato situace se může stát opravdu každému, ale měli bychom **dělat vše proto, aby k tomu nedošlo**.

- ➔ Ke snížení rizika insolvence si můžeme zřídit k samostatnému úvěru i speciální *pojištění*, které nás pojistí v případě, že nebudeme mít na splácení splátek (tzv. pojištění neschopnosti splácet). Většinou to bývá nabízeno spolu s úvěrem. Pokud chceme tuto nabídku využít, splátky se nám zvýší až o několik stovek (závisí to na velikosti půjčky). Bohužel každé pojištění má svá specifika a vztahuje se pouze na určité pojistné události. To znamená, že jedna banka považuje ztrátu zaměstnání za pojistnou událost a druhá nikoli. Proto je velice důležité si vyhledat veškeré potřebné informace o pojistné smlouvě.

- ➔ Jestliže nemáme na splátky, nejlepší řešení je *kontaktovat věřitele*, protože další postupy mívají zpravidla horší následky. Spousta dlužníků řeší neschopnost splácení dalším úvěrem. To bohužel vede k dalšímu zadlužení a postupem času se dostanou zpátky do situace, kdy nebudou moci splácet. Měli bychom věřiteli vysvětlit své finanční problémy, a pokud to smlouva umožňuje, **domluvit si nižší splátky nebo pozdější odklad splátek**. V tomto případě má dlužník čas si stabilizovat své příjmy, aby byl schopen je za čas zase splácet.

- ➔ Pokud dojde ke snížení splátek, prodlouží se doba splatnosti úvěru. Jedná se o změnu podmínek, které byly sjednány formou smlouvy. Vytvoří se nový splátkový kalendář. Bohužel i tato změna je zpoplatněna poplatkem, který věřitel požaduje.

- ➔ *Neberme si další půjčky!* Může se totiž snadno stát, že prohloubíme své zadlužení ještě více a dostaneme se právě do dluhové pasti.

- ➔ Důležitá je i taková banální věc, jako je *pravidelné přebírání si a kontrolování pošty.* Minimalizujeme tak riziko, že přehlédneme upomínku apod.

- ➔ *Musíme hlásit všechny změny věřiteli* jako jsou změna adresy, snížení příjmů, náhlá nemoc a neschopnost splácet a jiné.

Exekuce

Exekuce je vždy zahájena pouze na návrh věřitele v případě neplnění dluhu dlužníkem. *Exekuce se vztahuje na veškerý majetek, který dlužník vlastní vyjma věcí osobní potřeby, které jsou specifikovány zákonem.* Člověk by měl však dělat vše pro to, aby se až do této fáze nedostal, takže tu jen vysvětlíme pár základních informací.

- ➔ Exekuční řízení počíná běžet dnem, kdy byla příslušným exekutorem na základě návrhu věřitele podána žádost o pověření na příslušný soud o zahájení exekuce.

- ➔ Po pověření exekutora k exekuci soudem se zjišťuje veškerý dlužníkův majetek (movitý i nemovitý), kdy jsou kontaktovány banky kvůli účtům, zajišťovány podíly v obchodních firmách a zjišťování nemovitostí.

- ➔ O zahájení exekuce je dlužník vyrozuměn a vyzván k řádnému splácení. Neučiní-li tak, přistoupí se k blokaci hotovosti na bankovních účtech, spoření, zřídí se zástavní právo k obchodním podílům a k nemovitostem.

- ➔ Exekutor tak může zablokovat peníze z bankovního účtu a zabavit naši mzdu.

- ➔ Pokud ani to nestačí, nastává další fáze, kterou je výjezd exekutorských vykonavatelů k dlužníkovi a zabavení všech věcí, které mohou jít následně do veřejné dražby, z jejíhož výdělku se hradí dluh věřiteli.

- ➔ Velice důležité je, abychom věděli, že náhrady na činnost exekutora hradí dlužník. V případě, že dlužník nebude spolupracovat s exekutorem, může dostat sankci a jeho náklady na exekuci se tak zvýší.

- ➔ Více o exekuci na: https://www.penize.cz/exekuce/242480-pruvodce-exekuci-krok-za-krokem,
  a v zákoně: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120

Insolvenční řízení, Oddlužení

Pokud naše situace dospěla tak daleko, že jedinou formou řešení dluhů je forma insolvenčního řízení, je vždy vhodné se před podáním návrhu na insolvenční řízení poradit s lidmi, kteří mají s touto oblastí zkušenost, nejlépe s právním vzděláním. Jelikož při chybném vyplnění návrhu může nastat i situace, že bude tento návrh zamítnut a tím pádem i v krajním případě nemožnost jej opakovaně podat.

Insolvenční řízení *je specifický druh soudního řízení při neschopnosti dlužníka plnit řádně a včas své splátkové povinnosti a je možné jej zahájit pouze na návrh věřitele (např. banky) nebo samotného dlužníka a má za účel alespoň z části pokrýt dluhy pomocí splátkového kalendáře.*

Soud tedy sám od sebe takové řízení zahájit nemůže. Podání je buď písemné nebo elektronické na předem daném formuláři a doručuje se vždy ke krajskému soudu dle trvalého bydliště dlužníka.

Veškeré podrobné náležitosti lze nalézt přímo v **Insolvenčním zákoně**, který se touto problematikou podrobně zabývá a na portálu Ministerstva spravedlnosti: http://insolvencni-zákon.justice.cz.

Řešením insolvenčního řízení je tzv. *oddlužení*, což je proces, při kterém dochází k postupnému umazávání dluhu formou hrazení splátek s dozorem insolvenčního správce, který je pověřen krajským soudem a dohlíží na finance osoby, která je v insolvenci.

Pokud si zažádá dlužník o oddlužení, soud mu může vyhovět pouze v několika případech.

- ➔ Dlužník musí prokázat, že je schopný během 5 let zaplatit alespoň 30 % jeho dluhu. Toho může docílit tím, že rozprodá svůj majetek nebo bude splácet každý měsíc smluvenou částku, kterou je schopný dávat. O způsobu rozhoduje věřitel, pokud se nedomluví mezi sebou, rozhodne soudce.

- ➔ Soud nemá povinnost oddlužení povolit, i když dlužník doloží veškeré potřebné podmínky. Pokud soudce schválí rozhodnutí, pověří pak osobu, která bude dohlížet na zpeněžování majetku nebo na plnění splátkového kalendáře. Této osobě se říká *insolvenční správce*.

- ➔ Pokud dlužník splatí veškeré dluhy podle předepsaných podmínek po uplynutí 5 let, jsou jeho dluhy anulovány.

➔ V případě porušení podmínek insolvenční soud může rozhodnout o zrušení oddlužení. Poté je vyhlášen konkurs na majetek dlužníka, který je spojen s exekucí. Bohužel tato situace bývá čím dál více častější.

Jedinou výhodou insolvenčního řízení tedy je, že v tomto období jsme chráněni před exekucí na náš majetek, avšak při jakémkoliv porušení podmínek insolvence může být nařízena, na což bychom si měli dát obzvláště pozor!

Nezastupitelná role občanských poraden

Pokud se dostaneš takzvaně do úzkých a nevíš, za kým jít nebo s kým se poradit, existuje síť občanských poraden s odborníky na jednotlivou problematiku. Pokud by takového odborníka neměli k dispozici, vědí, kam tě poslat a koho ti doporučit.

Pokud by někdo měl zájem o radu, může přijít do poradny osobně nebo se domluvit telefonicky či prostřednictvím e-mailu. Informace jsou dostupné rovněž na webových stránkách.

Asociace občanských poraden sdružuje 40 občanských poraden na téměř 84 místech v celé ČR, kdy jsou klientům poskytovány odborné rady v 18 právních oblastech. Seznam poraden a kontaktních míst lze nalézt na stránkách: http://www.obcanskeporadny.cz/

Závěrem

Do této brožury jsme shrnuli rady, tipy a návody, jak se osamostatnit a že to není žádná věda. Jsou tu pro vás témata a odkazy, která pomohou s legislativou, ať už se chystáte navštívit či obeslat personální oddělení firmy, banku nebo úřad.

Veškeré informace zde obsažené, vás mohou navést správným směrem a být vám jakousi nápovědou, pokud ještě tu a tam tápete. Když se obeznámíte s problematikou, nabídne vám to jistou výhodu v tom, že nebudete zaskočeni záležitostmi, s nimiž se střetnete poprvé v životě. I na vzniklé problémy, ať už ohledně financí, zaměstnání, aj., najdete odpovědi, jak nejlépe je můžete vyřešit.

Držíme palce a přejeme mnoho úspěchů na cestě, kterou si zvolíte, a věříme, že to bude cesta, která povede k vašemu dalšímu osobnímu rozvoji a zároveň k osobnímu štěstí. A jak se rozhodneš TY? Budeš jen sledovat, jak jsou ostatní úspěšnější? Že ne? Pak se zdravě naštvi a opusť výhody mamahotelu. Vždyť se nic tak hrozného nestane. Uvidíš. Ale nepřijdeš na to, pokud nezkusíš trochu zariskovat. Vždyť odvážnému štěstí přeje.

Zpracovalo ICM Šumperk v roce 2017.

Nám. Míru 4, 787 01 Šumperk

www.icm-sumperk.cz

info@icm-sumperk.cz

Informační centrum pro mládež
Šumperk

informační síť pro mládež

Informační síť pro mládež v ČR tvoří informační centra pro mládež (ICM). Informace o jednotlivých ICM nalezneš na společném webu ISM www.ismcr.cz.

Informační síť pro mládež v ČR je součástí evropské sítě informačních center pro mládež, kterou zastřešuje Evropská informační a poradenská kancelář (ERYICA). Koordinátorem Informační sítě pro mládež v ČR je Národní informační centrum pro mládež (www.nicm.cz), oddělení Národního ústavu pro vzdělávání (www.nuv.cz).

Pracovníci všech ICM pomáhají mladým lidem nalézt odpovědi na jejich otázky z oblasti vzdělávání, práce, cestování, volného času, prevence rizikového chování, EU, grantů, komunikace s úřady aj.

Informace jsou poskytovány osobně, telefonicky či mailem a to vždy zdarma, diskrétně a anonymně a podle zásad **Evropské charty informací pro mládež**. ICM jsou důležitými informačními body v obrovském moři informací a pomohou tě nasměrovat k řešení tvých životních situací.

Další publikace volně ke stažení na webu NICM www.nicm.cz:

- Co ti brání v podnikání?
- Studium v zahraničí
- Práce v zahraničí
- Dobrovolnictví
- Mít přehled
- ICM v EU

národní informační centrum pro mládež

Národní informační centrum pro mládež poskytuje dětem, mládeži i široké veřejnosti bezplatné informace a další služby patřící k životu mladé generace u nás i ve světě.

Najdeš nás: Na Poříčí 1035/4, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 850 860

Web: www.nicm.cz

E-mail: info@nicm.cz

Naše služby:

- bezplatné informace;
- besedy, přednášky, workshopy;
- Openspace – prostor pro tebe a tvé kamarády – uspořádej u nás besedu, výstavu nebo promítání;
- Mixér – střižna hudby a filmu;
- prodej slevových karet ISIC nebo EYCA;
- internet, tisk, kopírování;
- INFOlisty – pravidelně zasílaný newsletter s nejzajímavějšími informacemi, přihlas se k odběru na www.nicm.cz.

Zeptej se nás na cokoliv! Poradíme, pomůžeme, nasměrujeme k odborníkům.

Brožura OPOUŠTÍM MAMAHOTEL byla vydána v rámci projektu Informačního centra pro mládež (ICM) Šumperk na podporu sítě ISM v roce 2017 a byla finančně podpořena Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy.

ICM
Informační centrum pro mládež
Šumperk

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

NICM
národní informační centrum pro mládež

NÚV
Národní ústav pro vzdělávání

Informační síť pro mládež

ISM